

FRED HAR SLUTITS MELLAN FINLAND OCH RÅDSRYSSLAND.

Fientligheterna avblåstes kl. 11 på onsdagen finsk tid.

Karelska Näset jämte städerna Viborg, Sordavala och Kexholm avträdde till Ryssland. — Ryssarna fingo rätt att anlägga militärbas på Hangö-udd. —

Enligt meddelande undertecknades freden i Moskva på tisdagen den 12 ds mellan Finland och Ryssland, varvid parterna överenskommo om att Ryssland skulle erhålla Karelska näset jämte städerna Viborg, Sordavala och Kexholm samt att krigsoperationerna genast skulle inställas och trupperna tillbakadragas från i fredsfördraget närmare angivna områden.

Ryktena om eventuella fredsförslag ha envist hållit i sig redan en längre tid, allra minst en månad. Dessa ha ju ofta dementerats, men dock ej helt kunnat avlivas. Från Sverige meddelas, att förslaget till fredsunderhandlingarna kommit från rysk sida och att de ryska fredsvillkoren genom svensk förmedling vidarebefordrats till Finlands regering.

Sedan finska regeringen tagit del av de ryska villkoren, avsändes från Finland till Moskva en fredsdelegation, bestående av statsminister Ryti, minister Paasikivi, general Walden och riksdagsman Voionmaa. Delegationen avreste från Helsingfors på onsdagseftermiddag senaste vecka, vadan förhandlingarna alltså pågått i nära en veckas tid. När det blev bekant, att den finländska delegationen avrest till Moskva, kommenterades fredsmöjligheterna livligt av pressen. Somliga påstodo

sig kunna draga vissa slutsatser med avseende å delegationens sammansättning, i det att statsminister Ryti företrädde framstegspartiet i riksdagen, minister Paasikivi samlingspartiet Voionmaa socialisterna och till slut att general Walden påstods vara fältmarskalk Mannerheims personliga vän samt sålunda ägde fältmarskalkens oinskränka förtroende. Dessa omständigheter ansågos vara av största vikt, då således delegationen företrädde majoriteten av landets befolkning och även den militära sakkunskapen.

Under förhandlingarnas gång diskuterades i pressen livligt, huruvida Sverige utövade något diplomatiskt tryck på Finland i avsikt att förmå Finland att acceptera de ryska fredsvillkoren. Även Tyskland nämndes rätt ofta i samband härmed. Såväl från svenskt som från tyskt håll har dock upprepade gånger officiellt förklarats, att dessa länders regeringar inte utövat eller komma att utöva något tryck på Finland och att det vore Finlands ensak att bestämma, huruvida det önskar fortsätta kampen eller sluta fred på de villkor, som av ryssarna förelagts. Även den svenska pressen har enigt företrätt sin regerings ståndpunkt. När nu det finska folket slutit fred, så har det utan tvivel gjort

det utan några som helst inflytanden utifrån. Om och fredsvillkoren, så långt de äro kända, synes vara svåra, så har dock Finlands folk bevisat världen, att det är sin frihet värd.

Innan dock fredsföredraget kunde avslutas, måste de finländska delegerade erhålla sin regerings och riksdags samtycke.

Riksdagen sammanträdde för att behandla de ryska förslagen natten till tisdagen i ett hemligt, bombsäkert rum. Innan riksdagen tog ärendet till behandling, hade frågan behandlats av utrikesutskottet. Enligt meddelanden i pressen torde Finlands ståndpunkt ha delgivits ryssarna under loppet av tisdagen. Om kvällen ägde ett sammanträde rum i Kreml i närvaro av Stalin och Molotov, där avgörandet i förhandlingarna föll.

Ha vi förvaltat vårt arv rätt?

II

Det språkmaterial vårt gamla landsmål förfogar över är ingalunda tillräckligt för att man utan svårighet skall kunna ge uttryck åt sina tankar: Under samtal om något mera invecklade ting tryter ordförrådet lätt och för att man inte skall komma i förlägen-

Est-B

Tartu Ülikooli

Rektori

Ha vi förvaltats...

het tillgriper man första bästa möjlighet och "inplanterar" en hel massa främmande ord i sitt samtal. Till slut blir det en vana och man reflekterar inte mera över den saken. Resultatet härav blir ett vidunder till språk, som man inte utan förvåning och en känsla av obehag kan höra.

Mången, som läser dessa här anförda reflexioner, tycker naturligtvis, att skolorna borde kunna råda bot på eländet. Den moderna åsikten är ju att skolan måste ställa allt till rätta, som är snedvridet. Undertecknad är emellertid ej alls så säker på den saken. Mänskligt sett borde ju skolan kunna göra en hel del. Men om man tager i betraktande, att eleverna vistas i skolan blott 5 - 6 timmar i dygnet och resten därav äro de hemma, så kan man inte uteslutande lita på att skolan skall kunna utföra underverk. Visserligen ha våra folkskolor, med några få undantag, ådagalagt en otillbörlig passivitet, när det gäller det svenska språket och en förbättring borde utan dröjsmål åvägabringas, men detta hindrar inte att även de äldre kunde taga sig till vara för att lemläsa sitt modersmål.

Därför bör början göras inte enbart i skolorna utan även i hemmen. Såväl barnen som de äldre böra göras uppmärksamma på, att det är ovärdigt och fult att föryränga sitt medersmål. Är detta klart, så kan man gå vidare och söka svenska ord i stället för de främmande. Ett ord, som undertecknad otaliga gånger fäst sig vid är "leping", vilket ju på svenska betyder kontrakt. Om man nu på grund av mindervärdighetskomplex eller andra hänsyn inte vill använda det högsvenska ordet, kunde man ju säga "kontraft" (kort o-ljud i första stavelsen). Onekligen är detta ord ändamålsenligt, och så har det även traditioner i estlandssvenskan. Inför obest. formen av ordet "leping" kan man på något sätt behärska sig, men beträffande best. formen, vare sig i en- eller flertal tycker man, att det går för långt.

Såsom ett annat liknande exempel kunde man nämna ordet "metsaülem", som på svenska betyder något av forstmärtare eller dyl. I nuckomålet finns ett motsvarande ord, nämligen sko(g)herra

Den svenska festen i Tallinn.

Såsom flera gånger omnämnts i Kustbon arbetar i Tallinn inom svenska församlingen en syförening till förmån för församlingens lärum. Denna förening hade den 3 mars anordnat en fest i stadens XXI folkskola. Att festen blev i allo lyckad visar det goda resultatet. Nettobehållningen från festen blev nämligen kr. 306.60 vilket belopp räcker till ett års hyra för lärummet.

Det var glädjande många församlingsmedlemmar, som mött upp. Publiken uppgick till närmare 250 personer. De svenska festerna ha tidigare hållits i en annan lokal, men denna festsal visade sig vara minst lika trevlig, som den tidigare. Den är dessutom rymlig, proper och ljus, varför man kan hoppas på att även i framtiden få hyra denna sal, då ju svenskarna här sakna en egen lokal för sådant ändamål.

En fläkt av vår och påsk slog emot en genast vid ingången. Fastlagsris i brokiga färger och förtjusande "björkhängen" (av ullgarn) prydde överallt borden. I ett hörn stod påskbordet, där förutom fastlagsgrisen alla möjliga påskdekorationer såldes, såsom påsktuppar av halm, små kycklingar och näpna äggvärmare. I ett annat hörn stod kaffebordet med gott bakverk och smörgåsar. Mellan dessa hade man lotteribordet, som tycktes locka de flesta. Utställningen av handarbeten var trevlig i och för sig, men ännu roligare måtte det ha varit för dem, som hann köpa lotter och vinna någon trevlig sak. Rusningen efter lotter var stor som vanligt, och i en handvändning var alla lotterna slutsålda. I "fiskdam-

(stumt g). Även detta ord äger gamla traditioner.

Detta var bara ett par axplock ur ett rikligt förråd. Dessa ha ingalunda anförts i syfte att nedsätta majoritetsbefolkningens klangfulla språk utan för att vi skola lära oss förstå, att det inte är lämpligt och desto mindre ändamålsenligt att sammanblanda olika språk. Dessa skola användas var för sig. Utan tvival har meningen varit sådan även vid tidernas hörcjan.

Forts.

men" fanns "guldfiskar", som barnen fingo meta. De visade sig vara riktiga lyckofiskar, ty med varje sådan följde ett litet paket. Här hade de yngsta full sysselsättning för hela kvällen. För pojkaras räkning fanns det dessutom en gissbil. Och de fullvuxna fingo i adel tävlan på amerikansk auktion försöka bli ägare till en påskbricka med kaffe- och äggkoppar, assietter, vas m. m.

Många voro således sätten att locka publiken att öppna på borsen, och att den även med varm hand gjorde det, visar resultatet.

Även ett litet program hade sammanställts. En för tillfället improviserad manskvartett, bestående av hrr E. Nyman, M. Nyman, pastor I. Pöhl och V. Mühlen sjöngo några trevliga sånger, varav "Till Österland" och "Klara stjärna" särskilt anslog på publiken. I ett kortare tal hälsade församlingens ordförande skolförståndaren hr A. Stahl alla välkomna och nämnde om ändamålet med festen samt tackade syföreningen samt alla, som medverkade i programmet. Efter talet följde utomordentligt vacker solosång av fru Karin Adams. Rent och klart samt med bärande stämma sjöng fru Adams flera sånger av såväl inhemska som utländska kompositörer.

I en liten enaktare, "Påskäggen", spelade Ulla Malmberg, Ellen Schönberg H. och F. Arm, samtliga f. d. elever från svenska skolan i Tallinn, med fart och gott humör. Då det i allmänhet visat sig rätt svårt att få någon att spela teater, måste dessa ungdommar få en alldeles särskild eloge för sin goda vilja och beredvilighet.

Till sist sjöngo hrr Manfred och Elmar Nyman ett par av Wennerbergs uppskattade Gluntar.

Innan festen, som började kl. 17, avblåstes kl. 22, hann man ännu med både ringdans och en svängom. Publiken tycktes vara nöjd och önskade, att snart igen få samlas till en liknande fest. Men då ju en sådan fest kräver mycket arbete och vidlyftiga arrangemang på förhand, kan det nog inte bli alltför ofta. Syföreningen, som anordnat denna fest - ingen nämnd och ingen glömd - bör få ett varmt tack för väl utfört arbete i det allmännas tjänst.

Församlingsbo.

Kvällsmeditationer från Rikull.

Det är måndag. Dagen går mot sitt slut. Solen har för en stund sedan sänkt sig bakom isfältet i väster. Luften är klar och gnistrande kall. De diffusa strålarna från livets källa färga östra himlen blåviolett, vilket som ett varsel till stugorna hälsar: därifrån hämta vindarna i natt den 30 grader starka kolden. Det är lugnt. Bilden ser storslagen ut. Redan äro kvällarna ljusa. Tallarna avspegla sina fria och djupa silhuetter mot kvällsljuset i väster. Månen i ny, höjer sig på fästet. Det hela leder tanken mot någonting ljusare och rikare — mot våren.

Inne framför spisen sitter husfar och lägger den ena riskvisten efter andra på brasan för att värmen och hemtrevnaden måtte få ett tillhåll i stugan; och från skorstenarna stiga stilla som från offeraltaren rökmoln, som sakta bäras mot väster. Stillheten och friden ser ut att vara fullständig. Dock — mitt i alltsammans tycker man sig höra vinande brus i rymden. Det låter som brus av förstörelseänglars vingslag. Det tillväxer, blir starkt, avtager och försvinner.

En stund senare. Grannen hade kommit "te skinnings" och samtalet övergår till "skratn", som lik en eldsruska far genom rymden och in genom gaveln på husen.

— Trot du på "skratn"? fortsätter grannen.

— Ja, man vet inte, vad man skall säga, menar husbonden, men nog måste det ha funnits någon orsak till uppkomsten av ett sådant talesätt. Förresten lär folk ha sett dem just i våra dagar.

— Ja, man får väl tro sina egna ögon och öron. Säkert ligger det en hel del sanning i "galfäggas" ord och uppfattning om såväl "skratn" som mycket annat. Ho kan veta allt, tillägger grannen.

"Skratn" hade försvunnit ur sikte, och samtalet övergick till andra saker. — Det är märkvärdigt, vad kolden kan hålla i sig i år. Man blir tvungen att elda upp allt brännbart. I granngården lär man redan bränt upp alla svinhoar, så att grisarna nu måste kaka ur soppgrytan, infaller husbonden.

— Bränslefrågan, menar grannen, kan väl ej bereda svårigheter,

när man själv har skog, men värre är det med vattnet. Sådant får man ju inte ens på kort, och att hela tiden smälta snö, blir besvärligt i längden.

— Jag undrar just, om det finns vatten i prästgårdsbrunnen, som inte blivit använd på länge, funderade husbonden.

— Hur det är med den saken, vet jag inte, men skogen runt prästgården har fått stryka med, så att den förut lilla, idylliska byggnaden i skogsbrynet numera ser ut som Grenkull sägen såg ut på sista tiden, svarar grannen.

Efter en liten stund fortsätter husbonden.

— Du vet väl av att det numera finns bro över sundet mellan Spithamn och "Holmen"? Några hurtiga gossar ha gått sträckan fram och tillbaka på 4 timmar, och läraren på "Holmen" har sökt sig till fastlandet på cykel. Det gick fort med den bron. I många år har man hållit på med att bygga överfart från Nuckölandet till Haapsalu. Kommittéer ha bildats, sakkunniga och okunniga ha gett sina utlåtanden, långa och korta karlar ha sett på saken, men ännu får man från Skotanäs sommartid fara via Sutlep och Linnamäe för att komma med häst till Haapsalu. Det är väl sant, att ju flera kockar desto sämre soppa. Här gick det hastigt, men så var det också själva kung Bore, som förestod det hela.

— Rätt sade du, inföll grannen, men vet du, vad folkrätt är för någonting, som alla talar om och påstår sig följa?

— Inte vet jag riktigt, men jag tror, att det helt enkelt är det att vilka medel man än använder, mot andra, så påstår man sig alltid handla rätt.

— Ja, suckade grannen.

— Ja-ah, samtyckte husbonden.

Efter en stunds paus reser sig grannen med tanke på att inte utsätta fotogenkortet och nattvilan för alltför starka påfrestningar, sträcker ut sin hand till avsked och säger monotont: "Ja, farväl sja nu Ada".

Polska krigsflyktingar på jordbruksarbete till Estland

För att tillförsäkra vårt jordbruk tillräckligt med arbetskraft har Jordbrukskammaren i dagarna träffat överenskommelse med Litauens regering. På grund av denna

Freden Finland — Ryssland.

Fredsfördraget, som natten till onsdagen undertecknades i Moskva innehåller bl. a. följande överenskommelser. Vi återge här i översättning de fyra första artiklarna:

Art. 1. Krigsoperationerna mellan Rådsryssland och Finland inställas omedelbart i den ordning, som är angiven i ett tillägg till föreliggande fredstraktat.

Art. 2. Riksgränsen mellan Finland och Ryssland fastställs genom en ny gränslinje, enligt vilken med ryskt territorium införlivas hela Karelska näset jämte staden Viborg, Viborgska viken och öarna i denna, västra och norra strömmen av Ladoga jämte städerna Kexholm, Sordavala och Suojärvi, några öar i Finska viken, området norr om Märkäjärvi med Kuolajärvi stad samt en del av Rybatschi och Sredni halvön i enlighet med till denna fredstraktat bifogade karta.

Till fastställande av den definitiva gränslinjen utses en blandad kommission av representanter för parterna. Denna kommission tillsättes under loppet av tio dagar, räknat från undertecknandet av fredstraktaten.

Art. 3. De båda parterna förbinda sig att avhålla sig främ ömsesidig aggression och att ej ingå i något förbund eller deltaga i någon koalition, som vore riktad gentemot den andra parten.

Art. 4. Republiken Finland förklarar sig villigt att på 30 år åt Rådsunionen mot ett årligt arrende av 8 milj. finska mark arrendera Hangö-udd och det intill liggande sjöterritoriet med en radie av 5 naut. mil åt söder och öster samt 3 naut. mil åt väster och norr samt dessutom några i grannskapet liggande öar i enlighet med bifogade karta, att Rådsunionen där kunde anlägga en marin krigsbas, som vore i stånd att skydda Finska vikens mynning mot anfall. Till marinbasens försvar äger Rådsunionen rätt att på egen bekostnad där förlägga nödiga trupper, såsom sjö-, land-,

överenskommelse äger Jordbrukskammaren rätt att i Litauen värva inalles 3500 jordbruksarbetare samt i obegränsat antal i Litauen befintliga polska krigsflyktingar.

Freden Finland...

och luftstridskrafter. Finlands regering evakuerar alla sina truppstyrkor från Hangö-udd under loppet av tio dagar, räknat fr. o. m. ikraftträdandet av denna överenskommelse och Hangö-udd jämte i dess grannskap liggande öar ingår under Rådsunionens administration.

Ransoneringsarna i Europa.

NDA den 6 ds innehåller en intressant översikt över ransoneringsen av viktigare livsmedel och varor i Europa just nu, som vi taga oss friheten återge.

England: smör, fläsk och socker ransonerade. Brännolja och kött komma att ransonerar. Norge: socker, mjöl, kaffe och brännolja ransonerade. Sverige: brännolja och kol ransonerade. Finland: kaffe och socker ransonerade. Danmark: te, kaffe, socker, kol och brännolja ransonerade. Holland: ett kilo socker var 18:de dag. Brännolja ransonerade. Belgien: brännolja ransonerade. Två "köttfria" dagar i veckan. Tyskland: allt slags fett, socker, textilier, kött och träkol ransonerat. Brännolja endast för militärt bruk. Te, kaffe och mjölk svårt att skaffa. Frankrike: två "köttfria" dagar pr vecka. Petroleum ransonerad. Schweiz: mjöl, margarin, olja, stekfett och socker ransonerat. Ungern: mjöl, margarin, olja, stekfett och socker ransonerat. Kaffe och te svårt att skaffa. Två "köttfria" dagar. Rumänien: mat i överflöd. Spanien: kaffe, mjölk, smör och mjöl svårt att skaffa. Stora mängder boskap förstörda under inbördeskriget. Italien: mjöl margarin, olja, socker, brännolja ransonerade. Kaffe svårt att skaffa. Bulgarien: tre "köttfria" dagar i veckan.

De allierade erbjödo Finland hjälp.

En expeditionskår på 50.000 man marschklar i Frankrike.

Enligt Reuter-meddelande hade statsminister Chamberlain på måndagen i underhuset förklarat, att England kommer att ge Finland all den hjälp, som överhuvud är möjlig, så fort Finland anhåller därom. Englands erbjudande var

känt i Helsingfors, innan den finländska delegationen avreste till Moskva. — Då Sverige på grund av neutralitetsförklaringen inte kunde gå med på att allierade trupper skulle genomgå dess territorium och de allierade ej ansågo någon annan väg vara acceptabel, bleve de allierades hjälpsaktion ganska problematisk.

Konseljpresidenten Daladier förklarade på tisdagen i representantförsamlingen att Frankrike under finsk-ryska krigets lopp lämnat Finland: 145 flygmaskiner, 496 kanoner, 5000 kulsprutor, 400.000 gevär, 200.000 handgranater och 20 miljoner patroner.

På anhållan av Finlands regering skulle Frankrike ha sänt även modernt bombflyg.

Från Runö.

Från Runö har på torsdagen pr radio meddelats till Pärnu att ett tiotal personer insjuknat på ön och äro i behov av omedelbar läkarhjälp. Av meddelandet framgår dock ej med önskvärd tydlighet arten av sjukdomen, men väl att de insjuknade ha hög feber.

Enligt förkljudande torde man ha för avsikt att pr flyg sända läkare och medicin till den isolerade ön. I meddelandet säges även, att medicinförrådet på ön är slut. Vi hoppas, att det på ett eller annat sätt skall bli myndigheterna möjligt att bispringa de hjälpbehövande samt att hjälpen kommer i rätt tid.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner
A. Stahl, ansvarig red.
Rüütli 3, Tallinn.
Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes		Utlandet	
1 år	Ekr. 2:—	1 år	Ekr. 5:—
1/2 "	" 1:—	1/2 "	" 2:50

Queen Elizabeth har gjort sin första resa.

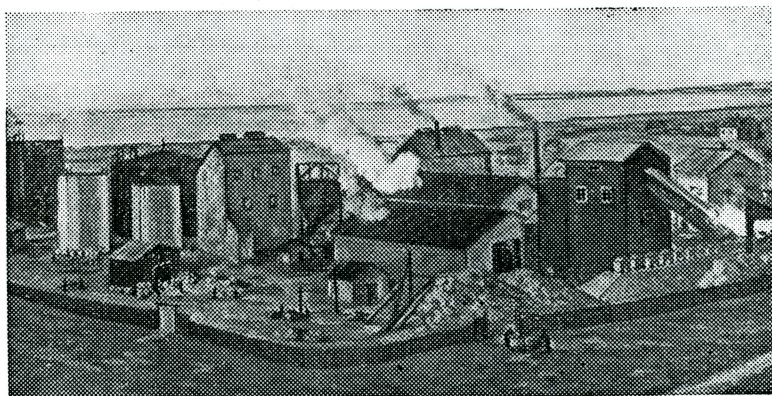
När ångaren Queen Elizabeth, världens största fartyg, vilket har ett displacement på 85.000 ton och kostat 6 milj. pund sterling, för någon tid sedan lämnade varvet vid Clyde, målad i grågul skifferfärg och utan några passagerare ombord, observerades det blott av något hundratal personer. Fartygets avgång till Förenta staterna var emellertid känd av sannolikt flera tusen personer sammanlagt, men hemligheten bevarades noggrant.

Queen Elizabeth har ett maskineri på 200.000 hkr. Fartyget har tagit nära fyra år att bygga. och det representerar vetenskapens och teknikens allra senaste framsteg på skeppsbyggeriets område. Längden är 315 meter, eller drygt fyra meter längre än systerfartyget Queen Mary, och fartyget kan taga 2.400 passagerare, eller 300 fler än Queen. Mary.

I Newyorks hamn ha omfattande säkerhetsåtgärder vidtagits för att förhindra eventuella sabotageförsök mot fartyget.

Estländska Oljeskifferkonsortiet — Sillamäe

Kontor: Väike Karja 1

Första inhemska bensinfabriken.

Tillverkar: bränn- och impregneringsolja, bitumen och bensin.